

بررسی تحلیل فقهی و حقوقی اختیارات رهبری (ولی فقیه) در قانون اساسی بر مبنای نظریه امام خمینی (ره)

ایمان اختری نژاد

دانش‌آموخته مقطع کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یاسوج، یاسوج، ایران

چکیده

اصل نظریه «ولایت فقیه» در فقه امامیه از قدمتی بیش از هزار سال برخوردار است. بسیاری از فقها درباره اختیارات ولی فقیه دارای اتفاق نظر نبوده‌اند، اما همواره از کلیات آن سخن گفته‌اند. امروزه با ظهور و عینیت نظام جمهوری اسلامی، بر اساس ایده و نظر امام خمینی (ره)، ولایت مطلقه فقیه، قلب و روح این نظام و خاستگاه اصلی قدرت دینی و سیاسی آن به شمار می‌رود. ویژگی نظریه ولایت فقیه امام خمینی (ره)، اعتقاد ایشان به اطلاق و گستردگی اختیارات ولی فقیه و هم‌طرازی آن با اختیارات حکومتی پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و ائمه‌علیهم‌السلام می‌باشد. این نگرش در تمام آثار شفاهی و مکتوب ایشان به چشم می‌خورد. پس از پیروزی انقلاب، نظام اسلامی با وجود مشکلات فراوان داخلی و خارجی، هر روز، ثبات و استحکام بیشتری می‌یافت. از نظر امام اختیارات ولی فقیه منحصر به احکام شرعی نمی‌باشد، بلکه خود از احکام اولیه بوده، و در مواقع لزوم، مقدم بر سایر احکام فرعی مثل نماز و روزه است. نظریه ولایت فقیه از مهمترین دستاوردهای اندیشه سیاسی مکتب تشیع است و اگر چه اصل آن از سابقه‌ای بسیار طولانی در بین فقها برخوردار بوده و کسی منکر ولایت فقیه نشده است، اما حدود اختیارات ولی فقیه در عصر غیبت همواره مورد بحث بوده و سؤالات و شبهاتی را برانگیخته است. با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به رهبری امام خمینی رحمه‌الله و تثبیت اصل ولایت فقیه در قانون اساسی و عینیت یافتن آن در جامعه، بحث پیرامون اختیارات از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده و در محافل مختلف نیز مطرح می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: اختیارات رهبری، ولی فقیه، قانون اساسی، نظریه امام خمینی (ره).

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۵، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۸، صفحات ۵۹-۶۹